

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 97 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מוריניו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן ר' רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן ר' רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 418

פרשת מטות

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

הגאולה השלימה קרובה אלינו

הנה בעוונותינו הרבים, אנו מצויים כיום עדיין בגלות המור, ומשיח צדקנו עדיין לא בא לגאול אותנו. משום הכי צריך אנו להתאבל על ארץ ישראל ועל ירושלים. ועל כל אחד חל החיוב להיות קשור עם ארץ ישראל, שהרי עליה נאמר (במדבר י"א י"ב) "תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה". ואם כן, אפילו אם אנו נמצאים בחוץ לארץ, אבל עינינו מכוונות תמיד אל ארץ ישראל, כי אז הרי שאנו ממשיכים עלינו את האור ואת השפע אותה הקב"ה מזרים לארץ ישראל.

וכבר אמרו חז"ל (תענית ל'): כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניה, שכן, ארץ ישראל וירושלים נענשה בגללנו כי אנו חטאנו להשי"ת ובשלנו החריב ה' את ירושלים - במקום שהקב"ה יעניש אותנו, הוא שפך את חמתו על העצים ועל האבנים (איכה ד' י"ד). ואם כן, תיקון ובנין העצים והאבנים תלוי רק בנו, במעשינו ובתשובתנו. ולכן, אנו צריכים להתפלל על הקב"ה שיבנה במהרה את ירושלים, והיא לא תחרב עוד.

ועם כל זאת, בל יחשוב איש כי אם הגאולה מתעכבת, אולי השי"ת זנח את ירושלים. לא ולא! הכתוב אומר (זכריה א' י"ז) "ובחר עוד בירושלים". היינו, הן הגויים גרים בירושלים, ואף רוצים לכבוש אותה עבורם, ולכן הם אולי חושבים כי השי"ת זנח את ירושלים, וכי היא לא שייכת לעם ישראל. על כן בא הכתוב ואומר לנו "ובחר עוד בירושלים", הקב"ה יבחר בירושלים והוא לא עוזב אותה לעולמים. אפילו עוד שאנחנו רחוקים מירושלים ואנו חושבים כי היא רחוקה מעמנו, אבל לא. ירושלים קרובה אלינו, ואף הגאולה קרובה אלינו שכן המשיח ממתין מתי יוכל לבוא לגאול אותנו, ואף על פי שהוא מתמהמה עם כל זאת אחכה לו בכל יום שיבוא. צריכים אנו לחכות לו על ידי תיקון מעשינו ושיפור דרכינו.

אמנם העולם כבר מתחיל להיכנס לייאוש: הן חלפו שנים כה רבות ולמה משיח עדיין לא בא. אבל אל לנו להתייאש. מצינו בדורות הקודמים כי שני צדיקים העיזו ושאלו את המשיח "אימתי קאתי מר?" (מתי יבוא כבודו). אלו היו התנא רבי יהושע בן לוי (סנהדרין צח. ילק"ש תהלים צ"ה תנ"ב), והבעל שם טוב הקדוש. והמשיח השיב להם: "היום. אם בקולו תשמעו" (תהלים צ"ה ז'). דהיינו, המשיח כבר ממתין שנים רבות לבוא ולגאול אותנו, אבל הכל תלוי רק בנו ולא במשיח.

ואף גם שמענו לאמר על הצדיקים רבים שרצו והיה ביכולתם להביא את המשיח, כמו מרן ה"חווה" מלובלין צוק"ל, שהתייעץ בעצה אחת עם כמה צדיקים נוספים, כגון עם הרה"ק רבי מנדלי מרימינוב צוק"ל, רבי ישראל מקו'ניץ, בעל עבודת ישראל צוק"ל, להביא את המשיח. אבל מידת הדין עמדה כנגד ולא הורשו

להביא את המשיח ואת הגאולה. ולא עוד, אלא שהם נפטרו באותו תקופה. וכל זאת למה? מכיון שביאת המשיח לא תלויה בפרט, ביאת המשיח תלויה בכלל. חובה על כל היהודים בכלל לעשות את כל המאמצים כדי להחיש את הגאולה ולהביא את המשיח. כל היהודים בכלל צריכים לחפוץ ולרצות בביאתו, ורק אז הוא יבוא. משום הכי אמר לרבי יהושע בן לוי "היום אם בקולו תשמעו", בלשון רבים, ולא אמר תשמעו בלשון יחיד. כי ביאת המשיח תלויה ברבים. אבל הכוונה היא לשמוע באמת ללא כחל וסרק, לא להיות צבוע ולרצות רק למראית עין. אלא לרצות באמת, כי קולו של יעקב יישמע בחפצו להביא את המשיח.

עכשיו קניתי דירה חדשה

כל זמן שעם ישראל עדיין בגלות, וכל הגויים רוצים את ירושלים, משמע שקולו של יעקב בלמוד התורה אינו שלם, ולכן ביאת המשיח מתעכבת. וכבר אמר לי פעם יהודי פלוני: "עכשיו אינני רוצה שהמשיח יבוא". ולמה? שאלתי אותו, והוא השיב לי: "כיון שרק עכשיו קניתי דירה חדשה ועדיין לא נהנית ממנה מאומה..." משמע שקולו של יעקב לא שלם, ולכן ימי הגלות מתארכים יותר על המידה. אבל ימי הגלות הם המבחן שלנו האם תיקנו את מה שמוטל עלינו? האם השלמנו אם עצמנו לקראת ביאת המשיח? זאת ועוד. בל יחשוב מאן דהוא כי היום יש לנו כבר מדינה, ולכן אנו כבר משוחררים מהגלות, ואין כל תקוה וציפייה לביאת המשיח. דבר זה הוא שקר וכזב. שכן אנו מצויים בגלות, וכל העמים רוצים להשמידנו ולטול ממנו את ירושלים, והיא עדיין לא משוחררת. אבל רק על ידי שיחרורה על ידי משיח צדקנו, תהיה ירושלים משוחררת וכל עם ישראל משוחררים.

ואיך אכן ניתן לקרב את הגאולה? הזוהר הקדוש אומר (פרשת ואתחנן) כי למוד התורה מקרב את הגאולה. ואמנם "משיח" הם אותיות "שמח", כי רק על ידי תורה שהיא משמחת לב אנשים, כמו שנאמר (תהלים י"ט ט') "פקודי ה' ישרים משמחי לב", ואף גם נאמר (אסתר ח' ט"ו) "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון", כי "אורה" זה "תורה" (מגילה ט"ז) רק על ידי אורה ושמחה של תורה יבוא משיח צדקנו. אבל יש לנו לידע כי לא רק על ידי תורה לבדה יבוא המשיח. אלא גם על ידי האחדות, יכולה לבוא הגאולה. כמו שמצינו אצל בני ישראל, כל לפני מתן תורה היו באחדות, כאיש אחד בלב אחד (מכילתא יתרו י"ט), משום כן יכלו לבטל את היצר הרע, וכך היו ראויים להיכנס לארץ ישראל, ואף יוכלו להשפיע כי ארץ ישראל לא תיחרב לעולם, ועוד לגאולה שלימה. אבל מה נעשה ועוונותיהם גרמו, במה שעשו את העגל, ונלחמו זה בזה, כי אז נפגמה מידת האחדות, והיצר הרע חזר לשכון בתוך בני ישראל.

פרשת מטות, כ"ג תמוז תשס"ח

ירושלים	תל אביב	באר שבע	
19:04	19:20	19:10	הדלקת נרות
20:22	20:23	20:21	מוצאי שבת
21:01	21:05	21:02	רבינו תם

הזילולא דצדיקיא

כה - רבי אריה לייב - שאגת אריה	כט - רבי שלמה יצחקי - רש"י
כו - רבי שלמה גאנצפריד - קצוש"ע	א - אהרן הכהן ע"ה
כז - רבי יעקב עדס	א - הרב שלמה הלברשטאם - האדמו"ר מבאבוב
כח - רבי משה טיטלבוים	

משל ונמשל

"ואת בלעם בן בעור
הרגו בחרב".

(במדבר לא. ח).

במרכז פרשתנו אנו קוראים על מלחמת מדין, הלא היא "מלחמת מצוה", אשר ציוה ה' את משה רבינו ע"ה שינקום את נקמת בני ישראל מאת המדינים על כך שהם "נתעברו על ריב לא להם", ובאותה מלחמה הרגו את חמשת מלכי מדין, ובכללם את בלעם בן בעור שאותו הרגו "בחרב".

ויש להתבונן בענין זה, הנה לאחר שזכה בלעם הרשע להתנבאות טובה על עם ישראל וזכה אף שנבואתו תכתב בתורה, למה נהרג במיתה משונה ובחרב טמא ולא נתקיים בו בקשתו האישית "ותהי אחריתי כמוהו"?

ועוד יש להקשות, מדוע משמיענו הכתוב כאן את הריגת בלעם? ובאמת, כל המעיין בפירושו הנפלא של רש"י, יראה דברים נפלאים בענין זה:

"הוא בא על ישראל והחליף אומנותו באומנותם - שאין נושעים אלא בפיהם ועל ידי תפילה ובקשה, ובא הוא ותפס אומנותם לקללם בפיו. אף הם באו עליו והחליפו אומנותם באומנות האומות - שבאין בחרב, שנאמר ועל חרבך תחיה".

לא היה בקי במנהגי התפילות

בספר "עוד יוסף חי" מאריך ומבאר עוד שהסיבה שזכה בלעם שנבואתו נכתבה בתורה לא בעבור עצמו אלא כדי שעל ידי כן יהיו בטוחים ישראל בעיני האומות ביעודים הטובים אשר עתידים ישראל לקבל לעתיד. כיון שאף על פי שנתנבא משה רבינו וכמה נביאים במעלות ישראל שיהיה להם לעתיד מכל מקום יאמרו האומות שמכיון שהנביאים הם מעם ישראל, אולי הפליגו ביעודים בכדי לשמח בכך את אנשי אומתם. אבל עתה שאחד משלהם הוא ניבא טוב על עם ישראל - נסתמה טענת האומות, ועל כן נבואת בלעם נכתבה למען כבוד ישראל ולא לכבוד בלעם.

וראיה לדבר זה, כיון שדבר אחד שביקש על עצמו שאמר "ותהי אחריתי כמוהו" לא קיים לו השם יתברך, ומכאן לומדים אנו שכל הנבואה נכתבה היא רק לכבודם של ישראל.

והענין יובן יותר על פי משל, באדם אחד מערי פ'רנכיה שהיה

נבואת בלעם לא נכתבה אלא לכבודם של ישראל

עם הארץ, ומימיו לא הלך לבית הכנסת אלא רק לפרקים בשבתות ויום טוב בלבד, וכשהיה בא לבית הכנסת היה מתאחר עד שמגיעים הציבור לקריאת שמע, ולכן לא היה בקי במנהגי התפילות של ישראל.

והנה כשהגיע זמנו להינשא, נשא אשה אחת שהיתה חכמה ויודעת ללמוד ולהתפלל, ובאו שניהם לגור בעיר אחת מערי ספרד. ובשבוע הראשון שבא לעיר ההיא, אמר בלבו ראוי שאני אלך בשבת זו לבית הכנסת להתפלל בציבור, ברוב עם הדרת מלך. וכשננס לבית הכנסת קרא החזן פסוקי "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד", וכיון שהחזן אמר 'ה' מלך' אזי כנהוג כל הקהל עמדו על רגליהם בבת אחת, והוא חשב - לתומו - שהקהל קם לכבודו...

והוא נכנס וישב בהיכל באמצע שבו ארון הקודש (בצד ה"מזרח") שהוא מקום המשובח, וישב בכסא של נשיא בית הכנסת שהיה פנוי, כיון שעדיין הנשיא לא הגיע.

והנה לאחר שישב כמה דקות על הכסא, ניגש אליו השמש ולחש באוזנו שהכסא הזה הוא שמור במיוחד לנשיא בית הכנסת, והולך אותו למקום שיושבים האורחים. וזה בעל כורחו קם והלך למקום של האורחים. ולאחר שישב שם כמה רגעים ראה את הנשיא נכנס לבית הכנסת, ולפליאתו הבחין שלא כולם קמים לכבוד הנשיא בבת אחת אלא זה קם וזה יושב, ושמח בליבו, שהנה אותו כבוד יותר מהנשיא כיון שכולם קמו לכבודו, כשנכנס, בבת אחת...

כסיימו את התפילה, הלך הלה לביתו וסיפר לאשתו שקהל המתפללים כיבדוהו כבוד גדול יותר מהנשיא, אך שמש בית הכנסת לא נהג בו כבוד כשהוליכו למקום אחר.

אשתו שהיתה פקחית שאלה אותו: תגיד לי! האם כשעברת ממקום הנשיא למקום שהאורחים יושבים, הקהל קם מפניך? וכשהשיב בשלילה על כך, אמרה לו אשתו מכאן תבין שבפעם הראשונה לא קמו הקהל לכבודך, אלא הם קמו מחמת שאמרו פסוקי "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד", כפי הדין.

זהו כאמור המשל, והנמשל: בלעם הרשע חשב שנבואתו נכתבה בתורה, לא נכתבה אלא לכבודו. וכדי לברר טעותו ולהראות לעין כל, שלא נכתבה נבואתו אלא לכבודם של ישראל, על כן סיבב ה' יתברך בהשגחתו הפרטית שלא יתקיים בו בעצמו בקשתו "ותהי אחריתי כמוהו". וכאשר הוכיחה אותה אישה לבעלה כי על ידי הפעם השניה שלא כיבדוהו הקהל, או אז מתברר שבפעם הראשונה הם לא קמו כלל לכבודו, אלא הם קמו מחמת שאמרו פסוקי "ה' מלך".

חוד הפרשה

1. מדוע נצטוו משה לנקום נקמת בני ישראל מאת המדינים ולא מאת המואבים?
2. מנין שהיוצאים לצבא היו כשרים וצדיקים ולא נחשדו על הגזל?

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

אסור לדור בשכונת בעלי לשון הרע, וכל שכן שאסור לישב עמהם ולשמוע את דבריהם, ואפילו אין בדעתו לקבל את הדבר, כיון שמטה את אזניו לשמוע. (חפץ חיים)

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

אימתי יש סימן ברכה בכסף של האדם

**"ומקנה רב היה לבני גד
ולבני ראובן עצום מאוד"**

(ל.ב. א.)

בשעה שהאדם רודף יותר מדי אחר הכסף שהוא כעבודה זרה (ראה אגרת הקודש שבסוף ספר "נועם אלימלך") והוא מרויח בסחורה בשעה שהיה צריך ללמוד תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו נטל כסף וזהב של עבודה זרה! כיצד? כגון שיש לו שעה קבועה ביום שהוא לומד תורה בבית המדרש ונזדמן עסק לידו שאם יחמיצנו יפסיד את הסחורה, אמרה תורה "ולא תביא תועבה אל ביתך", החמץ סחורה זו ותפסיד את הרויח ואל תחמץ תלמוד תורה, מוטב תפסיד חיי שעה ואל תפסיד חיי העולם הבא. ואל תאמר הריני מפריש ממזון זה לצדקה ובשביל הצדקה ביטלתי תלמוד תורה, אף על פי כן הואיל ויצאת מבית המדרש לשם עסק ולא לשם צדקה אומר הקב"ה אי אפשרי ממזון זה הואיל והרוחת את המזון בשעה שאתה צריך לעסוק בתורה, ממזון זה בגזילה בא לידך והם חרם ושקץ וחשובין ככסף

וזהב של עבודה זרה, שהרי הנחת חיי עולם ולא עוד אלא הנחת את המקום שהוא מצפה לתורתך כל יום והלכת ועסקת בחיי שעה, עליך הכתוב אומר (ישעיה נ. ג.) "מי בכס ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נוגה לו", ודרשו חכמים (ברכות ו. ב.) כל הרגיל לבא לבית הכנסת ולא בא יום אחד הקב"ה משאל בו, שנאמר "מי בכס ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נוגה לו". אם לדבר מצוה הלך - נוגה לו, ואם לדבר הרשות הלך - אין נוגה לו. "יבטח בשם ה'", מאי טעמא משום דהוה ליה לבטוח בשם ה' ולא בטח, ע"כ. ומתוך שעשית כן בידוע שאתה עובד את ממוןך ואינך עובד את קונך, חייך שאין אתה רואה סימן ברכה מן הכסף הזה. כשם שאין אדם רואה סימן ברכה מדבר חרם ושקץ. ואף שאת סבור לתת אותו לעני, אין אדם רשאי לשנות את דבר ה', ואם האדם מהרהר אשנה ואתן את הכסף לעני וכדרך שעשה שאול, סופו שהקב"ה מואס בו.

כיוצא בדבר שנינו (פסחים ג. ב.) העושה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעה, ובמוצאי שבת ובמוצאי יום טוב ובמוצאי יום הכפורים ובכל מקום שיש שם נידוד עבירה, לאתווי תענית ציבור - אינו רואה סימן ברכה לעולם. וכל כך למה? הואיל וכסבור הוא להשתכר שלא ביושר אף פרנסתו אינה מתברכת מן המזון הזה.

מן המעיין

**"ויענו בני גד ובני
ראובן לאמר את אשר
דבר ה' אל עבדיך כן
נעשה"**

(ל.ב. לא.)

בכל פרשת בני גד ובני ראובן אנו מוצאים שדברו שני השבטים אל משה בלשון נוכח: "כאשר

אדני משה - צוה" או "כאשר

אדני דבר" וכו', ואילו כאן דיברו בגוף

שלישי: "את אשר דבר ה' אל עבדיך". ומהו איפוא פשר שינוי הלשון הלוזה?

משיב על כך בעל ה"משך חכמה" זצ"ל, על פי דעת "השאלתות", ששליח אינו צריך את כל "משפטי התנאים", דהיינו: תנאי כפול, הן קודם ללא וכיוצא בהם. ואם כך, לאחר ששמעו בני גד ובני ראובן ממשה רבינו את כל משפטי התנאים בדבר נחלתם בעבר הירדן - לפי בקשתם המיוחדת - הסיקו מכך שמשה רבינו איננו השליח במקרה הזה, אלא שהשכינה הקדושה היא המדברת מתוך גרונו.

ומשום כך התבטאו לבסוף בלשון "כאשר דבר ה' אל עבדיך" - השכינה הקדושה היא היא שדברה אליהם מתוך גרונו של משה ואין זאת בגדר "כאשר אדני דבר" אלא "כאשר דבר ה' אל עבדיך".

בדרך רמז

"ואם הפך יפך אותם"

בגמרא נאמר שהפרת נדרים ביחיד מומחה, ואם אין יחיד מומחה מפר בשלשה הדיוטות.

ובא סימן: "מישה ה'שם מ'שה". ראשי תיבות: "מומחה שיפר הנדר, המקום שאין מומחה, מפירין שלשה הדיוטות".

("אור צדיק")

"ויקרא לה נבח בשמו"

רמז בספר "ילקוט ראובני": "לה" ראשי תיבות: "לישון הרע".

"נבח" - שהמדבר לשון הרע יבוא בכלל נובח.

("נחל קדומים")

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל.ב. ג.)

כתב בספר "עין הדעת טוב". לרבינו חיים ויטאל זיע"א:

"ירמוז דרך רמז, כי כל מי ש"לא יחל דברו", רצונו לומר - שאינו משיח שיחות חולין. כמו שהתפאר רבן יוחנן בן זכאי [סוכה דף כח.]. "מעולם לא שחתי שיחת חולין".

שכרו הוא כי "כל היוצא מפיו יעשה" - הוא יתברך, כמו שנאמר: "ותגזור אומר ויקם לך" - מידה כנגד מידה.

"אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל" (ל.א. ה.)

כתב רבי יוסף חיים מבבל זצ"ל, בספרו "עוד יוסף חיי":

נראה בס"ד, דידוע השם "יוה"ך". הרמז בסופי תיבות: "כי מלאכיו יצוה לך". והוא שם שמסוגל לשמירת הדרך. ולכן נהגו המלווין לומר להולך בדרך: "יחיד ורבים הלכה כרבים", ומכוונים הלכה זו בשם "יוה"ך".

ועוד יש שם "כל"ך", שהוא גם כן מסוגל לשמירת הדרך. ורמזו הוא באות כ' של "כי" ובאותיות "לך" של "מלאכיו", וכמ"ש רבינו האר"ל.

ושני שמות אלו עולין קי"א, כמנין אותיות אל"ף.

וזה שאמר הכתוב: "אלף למטה אלף למטה", רמז לו למשה להמשיך לכל מטה, השפעה של שמירה מן שני שמות אלו שמספרם אל"ף. וע"י כך "לכל מטות ישראל" - בין ראויים ובין שאינם ראויים, "תשלחו לצבא" באין שטן ואין פגע רע.

"ומקנה רב היה לבני ראובן ובני גד" (ל.ב. א.)

שנו רבותינו במדרש: שני חכמים עמדו בעולם, אחד מישראל ואחד מעובדי כוכבים: אחיתופל מישראל ובלעם מאומות העולם, ושניהם נאבדו מן העולם.

וכן שני גיבורים עמדו בעולם, אחד מישראל ואחד מאומות העולם: שמשון מישראל וגלית מאומות העולם, ושניהם נאבדו מן העולם.

וכן שני עשירים עמדו בעולם, אחד מישראל ואחד מאומות העולם: קורח מישראל והמון מאומות העולם, ושניהם נאבדו מן העולם.

למה? שלא היה מתנתן מן הקדוש ברוך הוא אלא חוטפין אותה להם. וכן אתה מוצא בבני גד ובני ראובן שהיו עשירים, והיה להם מקנה גדול

וחיבבו את ממונם וישבו להם חוץ מארץ ישראל - לפיכך גלו תחילה מכל השבטים. ומי גרם להם? על שהפרישו עצמם מן אחיהם בשביל קנינם. מנין? ממה שכתוב בתורה "ומקנה רב היה לבני ראובן".

חיים של תורה

המהר"ל בספרו "דרך חיים" (ו, ז) מצטט את דברי המדרש (מדרש רבה קהלת. פרשה ט פסקה י) "זבדי בן לוי היה חומד לראות פניו של רבי יהושע בן לוי. ראהו בחלום, והראהו בני אדם שפניהם זקופות, ובני אדם שפניהם נמוכות. אמר לו רבי זבדי בן לוי: "מה זאת?" אמר לו: "אלו שפניהם זקופות – תלמודן בידן, ואלו שפניהם נמוכות – אין תלמודן בידן".

ומבאר המהר"ל כי אותם אשר תורתם אתם, אין להם בושה לעמוד בעולם הנבדל, כאשר תורתם אתם. אבל אותם שאין תורתם אתם, יש להם בושה לעמוד בסוד עליונים שהן נבדלים, והם בני אדם בעלי גוף, שהרי אין תורתם אתם, ולפיכך פניהם נמוכות, כמו אדם שהוא מתבייש לעמוד במחצית קדושים עליונים כי התורה נותן מציאות האדם. פניהם נמוכות, כלומר שאין להם מציאות גמור, כי האדם ניכר ונמצא בפנים שלו, על שהפנים של אדם הוא מציאותו.

ידעו שמסכת חגיגה היתה

המעשה הבא מצוטט מתוך מדרש תנחומא, כפי שמובא בספר "מנורת המאור" (נר ג כלל ח חלק ג פרק ה):

מעשה בחסיד אחד שהיה מתייחד במקום אחד, והיה לומד בו מסכת חגיגה. והיה מהפך בה ומהדרה כמה פעמים, עד שלמד אותה היטב, והיתה שגורה בפיו, ולא היה יודע מסכתא אחרת מן התלמוד, והיה שוגה בה כל ימיו.

כיון שנפטר מן העולם, היה בביתו לבדו, ולא היה שום אדם יודע מפטירתו. באה דמות אשה אחת ועמדה עליו, והרימה קולה בבכי ומספד, ותרבה אנחתה וצעקתה עד אשר נתקבצו ההמון.

ותאמר להם: "ספדו לחסיד הזה, וקברוהו, וכבדו את ארונו, ותזכו לחיי העולם הבא, שזה כבדני כל ימיו, ולא הייתי עזובה ולא שכוחה".

מיד נתקבצו כל הנשים וישבו עמה, ועשו עליו מספד גדול ועצום, והאנשים התעסקו בתכריכיו וכל צרכי קבורתו, וקברו אותו בכבוד גדול.

ואותה אשה בוכה וצועקת. אמרו לה: "מה שמך?" אמרה להם: "חגיגה שמי". כיון שנקבר אותו חסיד, נעלמה אותה אשה מן העין. מיד ידעו שמסכת חגיגה היתה, שנראית להם בצורת אשה, ובאה בשעת פטירתו לסעוד לו ולבכותו ולקוברו בכבוד, על שהיה שונה אותה תמיד, ושוקד לתלמוד בה.

והלא הדברים ק"ו, ומה חסיד זה שלא למד אלא מסכתא אחת בלבד, כך, הלומד תורה הרבה ומלמדה לאחרים ומעמיד תלמידים הרבה, על אחת כמה וכמה.

שמחת כולם

האדמו"ר רבי חיים מצאנז צ"ל, חלק כבוד רב לתלמיד אחד. טען הלה שאינו ראוי לכך, והזכיר את דברי חז"ל, שבשעה שחולקים כבוד לאדם מפני שסוברים שלמד שתי מסכתות, צריך הוא להודיעם שאינו בקי רק במסכת אחת. ענהו הרה"ק מצאנז: "נכון אמת הדבר, אך יש למר מושג, כמה כבוד מגיע למי שלמד מסכת אחת בלבד?!"

כשבחור משיבתו של רבי ראובן פיינשטיין (בנו של רבי משה פיינשטיין צ"ל) עשה סיום מסכתא, היה רבי משה משתתף בסיום. כשהבחור המסיים נכנס, רבי משה היה קם לכבודו, וגם זירזו לבחורים לקום. היו גם בחורים שזכו לסיים את כל הש"ס, ורבי משה עמד ונשקם מרוב שמחה! ודרך אגב, ראוי לצטט כאן את לשונו של רבי משה עצמו כפי שכתב בספרו "אגרות משה": "שמחת סיום מסכתא הוא לא רק על המסיימים, אלא על כל לומדי תורה. שגם לתלמידי חכמים אחרים יש על כל פנים שמחה כשמסיים צורבא מרבנן, אף שאינו תלמידו. ששמחת לימוד תורה, אף של אחד, הוא שמחה של כל התלמידי חכמים.

ובענין זה כתב הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ שליט"א:

"דכל יחיד הלומד תורה, הוא כאילו מקיים את כל הבריאה כולה, ונותן כח וחיים לקיום כל העולם, ולכך לימודו שייך לכל ישראל, ושמחת הסיום שזוכה בה בלימודו, הוא שמחת כולם".

מ"טעבל עד טעבל"

הגאון רבי אהרן קוטלר צ"ל הקפיד ללמוד כל מסכת עד תומה, כשהגיע למסכת נזיר, היו לו עיכובים, ופעם אחר פעם אירע לו שלא הצליח לסיימה. והנה באותה תקופה הוא זכה ליכנס אצל החפץ חיים צ"ל, ובתוך שיחתם, לפתע אמר לו הח"ת: "כשמתחילים מסכת, צריך לסיימה. למשל, כשמתחילים נזיר, צריך לסיימה מ"טעבל עד טעבל" (מכריכה לכריכה)...

ועוד הוסיף על כך בספרו "ליקוטי אמרים" (פרק ו): כשיבוא לעתיד לבוא לפני בית דין של מעלה, יאמרו לו: עמוד וערוך מקרא שקרית, ועמוד ערוך משנה ששנית. ויביאו תחילה את המקרא שלו שקרא בהם כל ימי חייו. ואח"כ כשיביאו לפניו את הש"סין שלמד בכל ימי חייו, ישמח נפשו עליו מאד בראותו את הש"סין הרבים שלמד. אבל כמה יסתער נפשו עליו בראותו אח"כ, כי כמעט בכל ש"ס וש"ס מתחילתו ועד סופו, נמצאו הרבה חסרים – בש"ס זה חסרה לו מסכת פלונית, ובש"ס זו מסכת פלונית. ובהרבה מסכתות, חסרים לו כמה פרקים וכמה דפים, מפני שנסע מביתו על איזה ימים ולא השלימם, ונשארו חסרים. ואיזה פנים יהיה לו אז, כי יתפרסם אח"כ עניותו לפני כל פמליא של מעלה בכל דבר, הן במקרא, הן במשנה, והן בגמרא, ולא ידע להשיב כשישאלו לו עליהם. וביותר ישיג כלימה ובושה כאשר ישאלוהו בבית דין של מעלה אודות ירושלמי ומדרשים, ולא יהיה לו מה להשיב, כי לא למד אותם מעולם כלל. ומה מאד יכאב עליו לבו".